

**ВІДГУК
ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА**

**на дисертацію Кузнецової Галини Іванівни
на тему «Механізми публічного управління комунікаціями у сфері
освіти», подану до захисту
на засіданні Спеціалізованої вченої ради Д 64.707.03
у Національному університеті цивільного захисту України
на здобуття наукового ступеня кандидата наук
з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми
державного управління**

Актуальність теми дисертаційної роботи.

Сьогодні як ніколи раніше позначилася актуальність проблем, що не вкладаються в парадигму колишньої науки публічного управління та потребують поглибленого аналізу під кутом зору розгляду розвитку комунікаційних процесів в системі освіти в контексті сучасних цивілізаційних процесів. Проблеми у сфері освіти суттєво погіршилися у зв'язку з повномасштабним російським вторгненням в Україну, що, відповідно, виявилось в руйнуванні освітньої інфраструктури, погіршенні доступу до освітніх послуг, виїздом за кордон працівників освітньої сфери, учнів і студентів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційну роботу виконано на базі Навчально-науково-виробничого центру Національного університету цивільного захисту України відповідно до тематики науково-дослідної роботи «Розробка механізмів державного управління соціально-економічною сферою та її галузями в контексті забезпечення безпеки українського суспільства» (ДР № 0118U001007), у

межах якої здобувачем запропоновано інноваційні напрями розвитку механізмів публічного управління комунікаціями у сфері освіти.

Ступінь обґрунтованості й достовірність основних наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.

Теоретичні засади та практичні рекомендації дисертаційної роботи є достатньо обґрунтованими. Результати проведеного дослідження підтверджують поглиблену обізнаність автора дисертації з науковими працями учених України, а також ближнього і далекого зарубіжжя, які присвячені дослідженню публічного управління комунікаціями у сфері освіти.

Дисертаційна робота Кузнецової Галини Іванівни характеризується послідовністю та логічністю представлення її результатів, що дозволило усебічно розкрити проблему, що підлягала дослідженню. Автором було чітко і конкретно сформульовано мету та завдання дисертаційної роботи, які, в свою чергу, дозволили розробити комплекс практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів публічного управління комунікаціями у сфері освіти.

Теоретико-методичною основою дослідження виступають фундаментальні положення теорії публічного управління комунікаціями у сфері освіти на глобальному рівні. Для вирішення завдань дисертаційної роботи було використано такі методи загального та спеціального наукового пізнання:

– гіпотетико-дедуктивний – для уточнення сутності предмета дослідження;

– узагальнюючий і порівняльний – для оцінки діючих механізмів публічного управління комунікаціями у сфері освіти в Україні та в закордонній практиці;

– метод діалектичного пізнання – для виявлення тенденцій розвитку комунікативного простору системи освіти;

– структурно-функціональний підхід – для побудови структурно-функціональної моделі публічного управління комунікативним компонентом закладу освіти;

– суб'єктно-об'єктний – для обґрунтування сутності механізму публічного управління комунікаціями у сфері освіти;

– діяльнісний підхід – для наукового пізнання організаційно-сполучної комунікації у сфері освіти;

– системний підхід – для виявлення функцій та зв'язків у структурі та динаміці комунікативного простору системи освіти;

– наукове моделювання – для формування структури стратегічного управління інноваційно-орієнтованим закладом освіти;

– холістичний підхід – для побудови єдиної системи збалансованих внутрішніх і зовнішніх комунікацій, що забезпечує взаємодію закладів освіти з органами публічної влади та громадськістю.

Ознайомлення з основними положеннями, рекомендаціями та висновками дисертації уможливило підтвердження її наукової новизни, а саме уперше:

– розроблено механізм публічного управління інноваційним розвитком закладу освіти на основі системної реалізації інтегрованих комунікацій, який передбачає поділ процесів комунікації за трьома рівнями інтеграції: досягнення цільової обізнаності та знань про бренд та продуктовий портфель закладу освіти через застосування маркетингового інструментарію; участь груп впливу в регулюванні напрямів та характеристик інноваційної діяльності закладу освіти; становлення закладу освіти як інноваційно-орієнтованого, що в сукупності забезпечує інтенсивність та широту діапазону комунікативної взаємодії в рамках циклу створення, комерціалізації та споживання інновацій у сфері освіти.

Автором удосконалено:

– теоретичний підхід до формування механізму публічного управління організаційно-сполучними комунікаціями у сфері освіти, котрий передбачає

поєднання структурних, функціональних і змістовних компонентів динамічної системи зовнішніх і внутрішніх комунікацій закладу освіти, що забезпечує циклічно-повторюваний перехід прямих і зворотних комунікаційних потоків на новий рівень розвитку, в результаті чого реалізуються структурно-організаційна, організаційно-управлінська та професійно-діяльнісна комунікація закладу освіти з органами публічної влади, стейкхолдерами та громадськістю;

– структурно-функціональну модель публічного управління комунікативним компонентом закладу освіти, якій притаманний системний характер, багатоетапність і багатоспрямованість розвитку і дії всіх складових елементів керованої освітньої системи, та яка забезпечує комунікативні відносини всередині самої освітньої системи, а також її зв'язок із зовнішнім середовищем, що дозволяє встановити рівневу ієрархію, а також виявити соціокультурну диференціацію та варіативність комунікативних засобів у сфері освіти;

– напрями модернізації організаційного, нормативно-правового та фінансово-економічного механізмів публічного управління комунікаціями у сфері освіти, які базуються на синтезі мережевого та маркетингового підходів, конституціюються зовнішніми і внутрішніми, прямими і зворотними, вертикальними і горизонтальними комунікативними зв'язками та сприяють реалізації стратегічної, аналітичної, продуктово-виробничої, збутової, комунікативної й адаптивної функцій інноваційно-орієнтованих закладів освіти, що уможлиблює підтримку єдиного освітнього простору.

В результаті проведеного дослідження дістали подальшого розвитку:

– практичний підхід до вдосконалення державної комунікаційної політики у сфері освіти через цілеспрямоване формування громадської думки за допомогою комплексу маркетингових комунікацій; якісне публічне управління структурними компонентами освітньої системи, а також зв'язками і відносинами, які присутні між ними, що в сукупності забезпечує цілісність і

стабілізацію освітнього комплексу як системи відповідно до глобальних стратегічних цілей закладів освіти;

– стратегічні орієнтири розвитку публічного управління комунікаціями у сфері освіти в Україні через застосування комплексного підходу до реалізації довгострокових цілей комунікативної активності закладів освіти з урахуванням їх інноваційної орієнтації, специфіки вітчизняних закладів освіти і профільних ринків, а також застосування холістичного підходу до побудови єдиної системи збалансованих внутрішніх і зовнішніх комунікацій, що забезпечує взаємодію закладів освіти з органами публічної влади і громадськістю на основі теорії зацікавлених сторін;

– змістовно-категорійний апарат науки «Публічне управління» через уточнення сутнісної характеристики таких понять: *«публічне управління комунікаціями у сфері освіти»* як діяльність, пов'язана із вирішенням стратегічних завдань щодо забезпечення комунікативної взаємодії суб'єктів освітнього процесу з органами публічної влади, а також підприємствами, організаціями й установами з урахуванням особливостей комунікаційних процесів у суспільстві та державі; *«механізм публічного управління комунікаціями у сфері освіти»* у вигляді сукупності організаційних, правових, економічних, політичних і мотиваційних засобів впливу на соціальний діалог з метою забезпечення взаємодії суб'єктів комунікативного простору системи освіти та їх впливу на об'єкти управління у контексті дотримання соціальних норм та правил спілкування, цінностей, традицій та ідеалів, а також при вирішенні проблеми створення стійких комунікаційних зв'язків.

Повнота висвітлення результатів дослідження в опублікованих працях та авторефераті.

За результатами наукового дослідження опубліковано 9 наукових праць загальним обсягом 3,4 авт. арк., із них: 3 – статті у вітчизняних наукових

фахових виданнях, 1 – стаття у зарубіжному спеціалізованому виданні, 5 – тези доповідей на конференціях.

Опубліковані наукові праці відображають всі розділи дисертаційної роботи.

Основні положення, висновки та рекомендації дисертаційного дослідження оприлюднено на вітчизняних та закордонних науково-практичних конференціях і форумах.

Оцінка оформлення дисертації.

Дисертаційна робота й автореферат оформлені відповідно до визначених вимог. В авторефераті простежується ідентичність ключових положень, висновків та пропозицій дисертаційної роботи.

Зміст дисертації розкриває поставлену мету в повному обсязі. Дисертаційну роботу викладено в чіткій логічній послідовності відповідно до завдань дослідження. Науковим положенням, викладеним у дисертації, притаманні логічність і повнота. Отримані висновки та рекомендації є цілком обґрунтованими.

Дисертація має традиційну структуру: вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки. Дисертаційну роботу викладено українською мовою на 273 сторінках друкованого тексту.

У цілому, дисертаційна робота, подана на захист, написана науковим стилем; результатами спостережень підтверджують висновки дисертації.

Практичне значення дисертаційної роботи.

Ключові положення дисертаційної роботи було оприлюднено та обговорено на Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Публічне управління у сфері цивільного захисту: наука, освіта, практика» (м. Харків, 2024 р.), III Міжнародній науково-практичній конференції «Публічне управління в Україні: виклики сьогодення та глобальні імперативи» (м. Хмельницький, 2024 р.), Всеукраїнській науково-практичній

інтернет-конференції «Теорія та практика розвитку туризму: досвід, проблеми, інновації» (м. Харків, 2024 р.), XXIV Всеукраїнській науковій конференції з міжнародною участю (м. Черкаси, 2024 р.) та Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих учених та учнівської молоді «Економіка та публічне управління: нові виклики та рішення» (м. Харків, 2024 р.).

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

1. У роботі пропонуються модель розвитку системи публічного управління інтегрованими комунікаціями інноваційно-орієнтованого закладу освіти, однак недостатньо розкрито її складові.

2. Доцільно було б більше конкретизувати зміст комунікативної стратегії закладу освіти.

3. Недостатньо розкрито напрями вдосконалення державної комунікаційної політики у сфері освіти.

4. Дисертант зазначає, що існують певні обмеження щодо стратегічного управління комунікаціями закладу освіти, однак, не розкриває їх.

5. На стор. 11 автореферату автор описує механізм публічного управління організаційно-сполучними комунікаціями у сфері освіти, однак недостатньо точно наводить специфіку його реалізації.

Висловлені зауваження і зазначені недоліки не впливають на загальну позитивну оцінку теоретичних положень, висновків та рекомендацій, викладених у дисертаційній роботі Кузнецової Г. І.

Загальний висновок.

1. Дисертаційна робота Кузнецової Галини Іванівни «Механізми публічного управління комунікаціями у сфері освіти» є завершеним науковим дослідженням, виконаним на вельми актуальну тему. Рівень проведених досліджень та їх практична спрямованість свідчать про наукову виваженість і важливість дисертації.

2. Актуальність і новизна, важливість одержаних здобувачем наукових результатів, їх обґрунтованість та достовірність, а також практична цінність сформульованих положень й отриманих результатів у сукупності становлять необхідні підстави для висновку про те, що дисертаційна робота «Механізми публічного управління комунікаціями у сфері освіти» відповідає вимогам МОН України, які висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління, та відповідає пунктам 13 і 14 «Порядку присудження наукових ступені», а її автор – Кузнецова Галина Іванівна – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

завідувач кафедри соціології

і публічного управління

Національного технічного університету

«Харківський політехнічний інститут»,

доктор наук з державного управління,

професор

Володимир МОРОЗ

